

There are no translations available.

Фарханги миллӣ як рукни чудонашавандаи давлати миллӣ ба ҳисоб рафта, василаи асосии муаррифии давлату миллат дар сатҳи байналмилалӣ ба ҳисоб меравад.

Фарханг домони густурдаву васеъ дорад ва чомеъахое, ки така ба фарханг доранд дар тамоми ҷодаҳо муваффақ ба назар мерасанд. Ин гуфтаро дар таҷрибаи ҳаётии давлатҳои пешрафтаи ҳақон дидан мумкин аст.

Агар ба гузаштаи миллати тоҷик диққат намоем аз рӯи сарчашмаҳо маълум мегардад, ки дорои фарханги волоу пурғановат буда, баъзе аз ананаҳои он то ба ҳамаи мо омада расидаанд. Аммо қисми зиёдашон бо таъсири омилҳои бегона ва лашкарқашии қавмҳои гуногун аз байн рафтанд. Мисол агар танҳо як ҳатро гирем дар гузаштаи миллати тоҷик ҳақин намуди ҳатҳо вуҷуд доштаанд, аммо бо мурури ҳақон аҳамияти ҳудро ҳум қарда, аз байн рафтанд. Бо вуҷуди он ҳама тохтутӯзхое, ки бар сари миллати тоҷик омад, лек ақдодони мо ҳонашонро фидо сохтанду рукҳои асосии фарханги миллӣ: ҳат, ҳабон ва санъати ҳудро нигоҳ доштанд ва ба мо меърос гузоштанд.

Мо ҳавонон пеш аз ҳама ифтиҳор аз он дорем, ки имрӯз миллати тоҷик баъд аз ҳазорон сол боз аз нав соҳиби давлат ва фарханги ҳилои ҳуд гаштааст ва ин боиси ифтиҳору сарфарозии қулли мардуми тоҷик бояд бошад, зеро дар ин давраи пур аз ҳангу ҳадалхое ки миллати тоҷик аз сар гузаронид ба даст овардани фарханги миллӣ ва истиклоли миллӣ қори саҳл нест. Аз ин рӯ вазиғаи муқаддаси ҳар як шаҳрванди кишвар, ҳусусан ҳавонон аст, ки ба қадри ин неъмат бирасанд ва барои пос нигоҳ доштан ва инкишоф додани он саҳми арзишманди ҳудро гузоранд. Ба андешаи қоршиносон барои пос доштан ва рушди фарханги ҳавонон нақши аввалиндараҷа доранд. Зеро бунёдгузор ва нигоҳдорандаи фардои фарханги миллӣ маҳз ҳавонон маҳсуб меёбанд. Аз ин рӯ ҳар як ҳавони имрӯзи ватанро мебояд, ки таърих ва фарханги гузаштаи ҳудро омӯзаду аз он ба ҳубӣ бархӯрдор гарданд, то ки ба қадри он ҳама арзишҳои фархангии, ки то ба мо омада расидааст бирасанд.

Албатта доираи фаҳмиши фарҳанг хело васеъ буда, он фарогири зиндагии ҳаррӯзаи мо мебошад. Аз ин рӯ дар замони муосир тамоми мардуми сайёра ба масъалаи омӯзиши он диққати махсус зоҳир менамоянд. Таҷрибаи ҷаҳонӣ нишон медиҳад, ки фарҳанг ҳастии миллат аст ва бе инкишофи фарҳанг давлат аз нигоҳи иқтисодӣ пеш рафта ва сатҳи зиндагии мардум низ наметавонад рушд кунад.

Дар давраи соҳибистиклолӣ Ҳукумати кишвар махсусан Сарвари давлат нисбати фарҳанг ва арзишҳои миллии он диққати махсус дода, дар ин самт иқдомҳои зиёдеро роҳандозӣ намуданд. Кабули қонуни ҶТ «Дар бораи фарҳанг», қонун дар бораи «Забони давлатӣ» Эълон намудани иди Наврӯз» ҳамчун иди байналмилалӣ, қайд намудани «Рӯзи фалак», «Иди меҳргон», «Рӯзи китоб» ва дигар ҷорабинҳои сатҳи баланд далели ин гуфтаҳо.

Инчунин дар ин самт бунёди иншоотҳои гуногуни фарҳангӣ Осорхонаи миллий, ки дар он ёдгориҳои беназир ва қадимаи ин миллати куҳанбунёд ба маърази тамошо гузошта шудааст. Воқеан ин як иқдоми неки ҳукумати мамалакат ба хотири пос доштани фарҳанги миллий мебошад, ки мо бо ин васила метавонем маданияти гузаштаи халқи тоҷикро ба ҷаҳонӣ муаррифӣ намоем. Иқдоми дигари ҳукумати кишвар таъсиси Китобхонаи миллий аст, ки он бори дигар собитгари адабиёти бою рангин, нависандагон, шоирони бузургу тавоноии тоҷикон мебошад. Дар ин самт бунёди марказҳои фарҳангӣ, муассисаҳои фарҳангӣ, ва раванди сохтмони Театри миллий дар кишвар ки бо ибтиқори худ Пешвои миллат ба он оғоз бахшида шуд гувоҳи он аст, ки ҳукумати кишвар ва махсусан Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон нисбати инкишофи пойдеории фарҳанги миллий тавачҷуҳи ҳоса доранд ва дар яке аз суҳанронихояшон зикр карда буданд: - «Мо ба ҷавонони кишвар ҳамчун нерӯи фаъолу боғайрат, ташаббусқору созанда эътимоди зиёд дорем ва дар раванди бунёди ҷомеаи демократӣ ва ободу пешрафта ба онҳо така мекунем».

Ҷавонон, ки посдоранда ва инкишофдиҳандаи фарҳанги миллий мебошанд, дар баробари он ҳама иқдомҳои неқхонае, ки Сарвари давлат нисбати ҷавонон доранд мутаасифона, имрӯзҳо чун ба мушоҳида мерасад ҷавононе ҳастанд, ки на танҳо арзишҳои фарҳангиро поймол мекунанд. Балки ба рукнҳои асосии фарҳанг диққат надода, нисбати забон ва ҳат беэҳтиромӣ зоҳир мекунанд. Дар вақти суҳанронӣ қалимаҳои қабҳ ва бегонаро ба ин забони ноб омехта месозанд. Инчунин ба омӯзиши Забони давлати қам тавачҷуҳ доранд ва аз таърихи гузаштаи худ ҳуб оғох нестанд, ки ин ба фарҳанги воқои худ давлате чун Тоҷикистон рӯ ба инкишоф бе таъсир буда наметавонад. Албатта дар ин баробар қам нестанд ҷавонони худшиносу ватандӯст, ки нисбати арзишҳои миллий тавачҷуҳи ҳоса доранд ва аз онҳо ба ҳуби бархурдоранд, аммо дар ин даврае ки ҷаҳонигарои дар ҳоли рушд қарор дорад ва таъсири омилҳои бегона ҳеле зиёд аст.

Фарханги миллии давлатҳои хурд дар холи хатар қарор доранд моро мебошад нисбати арзишҳои миллии худ махсусан ҷавонон диққати аввалиндарача дошта бошем, зеро аз андак ноустувории мо метавонанд ба хуби истифода намоёнд. Ба андешаи ҷомеашиносон дар ин рағанд давлатҳои абарқудрат меҷаҳанд фарханги худро болои давлатҳои хурд ва аз нигоҳи иқтисоди қафомонда бештар талқин кунанд ва онҳоро аз фарханги аслиашон дур созанд. Аз ин рӯ махсусан ҷавонон бояд дар ин самт зиррак бошанд ва нисбати фарханги миллии худ эҳтиром дошта бошанд то таваҷҷуд онро пос доранд.

Ҳасанҷон АЛАМШОЕВ

рӯзноманигор